

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรเป็นหัวใจในกระบวนการศึกษาทั้งหมด เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่มีถึงคุณภาพของผู้เรียนจบ ดังนั้นเมื่อก้าวถึงการศึกษาไม่ว่าระดับใดก็ตาม จำเป็นจะต้องกล่าวถึงหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางว่าควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในแนวทางใด ซึ่งโดยปกติแล้วหลักสูตรควรจะต้องมีการพัฒนา และปรับปรุงให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนขณะนั้น จากความจริงที่ว่า "ไม่มีหลักสูตรใดที่วางไว้อย่างสมบูรณ์โดยไม่มี การเปลี่ยนแปลง" (চারنگ บัวศรี, 2504) แต่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ในทิศทางไหน จะต้องมี การประเมินหลักสูตรก่อนการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ใช้ได้ในปัจจุบันและทันสมัยอยู่เสมอ จึงเป็น เรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525)

หลักสูตรสุขศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อเจตคติและการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพ สุขภาพกับการศึกษาดังก็มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกันเป็นอย่างดี นักการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพกับการศึกษาซึ่งมีต่อกันมาเป็นเวลานาน กล่าวคือ นักปรัชญาชาวกรีก คือ อริสโตเติล (Aristotle) และพลาโต (Plato) กล่าวถึงสุขภาพและการศึกษาว่า "ก่อนที่จะให้ การศึกษาด้านอื่น ๆ ควรให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" (สุชาติ โสมประยูร, 2525) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ล็อก (John Lock) นักการศึกษาชาวอังกฤษที่ว่า "ถ้าร่างกายมีสุขภาพที่สมบูรณ์แล้วย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาด้วย" (Dichl, 1964) สุขศึกษาจึงเป็น

กระบวนการสำคัญที่นำมาใช้เพื่อให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติทางสุขภาพที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโต และการพัฒนาทุก ๆ ด้านของบุคคล ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์ อันจะนำบุคคลไปสู่ความสุข ความสำเร็จในชีวิต และการพัฒนาประเทศในที่สุด (กรมพลศึกษา, 2537)

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลิตครูสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูสุขศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลสำคัญในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องให้แก่เยาวชนของชาติ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง สามารถประกอบอาชีพ ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวได้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ดังนั้น โปรรแกรมวิชาสุขศึกษาจึงมีขึ้นเพื่อผลิตครูสุขศึกษาที่มีคุณภาพ ไปถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ด้านสุขศึกษา ให้แก่นักเรียนและชุมชน

สถาบันราชภัฏมีสำนักงานมาตรฐานวิชาการอุดมศึกษา ทำหน้าที่เรื่องเกณฑ์มาตรฐานของโปรรแกรมวิชา แจ่งจำนวนกรอบของหน่วยกิตวิชาพื้นฐาน วิชาเอก-วิชาโท และวิชาเลือก เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำไว้ หน่วยงานนี้ก็จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรก่อนเปิดโปรรแกรมวิชา แต่ยังไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตรว่าหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ มีคุณภาพดี เหมาะสมที่จะใช้ต่อไปหรือไม่ หรือยังมีข้อบกพร่องใดที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อที่จะได้พิจารณาและปรับปรุงให้ได้ตรงกับความต้องการตามสภาพของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางวิชาการ และความสนใจของผู้ที่ใช้หลักสูตรนั้น (กาญจนา คุณารักษ์, 2527) จึงเห็นควรมีการวิเคราะห์โปรรแกรมวิชาสุขศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์หลักสูตรโปรแกรมวิชาสุศึกษาของสถาบันราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตรโปรแกรมวิชาสุศึกษา สาขาวิชาการศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ของวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 ซึ่งครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.2 โครงสร้างของหลักสูตร
- 1.3 เนื้อหาวิชา
- 1.4 ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร
- 1.5 กระบวนการเรียนการสอน
- 1.6 การวัดและประเมินผล
- 1.7 การบริหารหลักสูตร

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากเครื่องมือ 2 ส่วน ดังนี้

2.1 เอกสารหลักสูตรโปรแกรมวิชาสุศึกษา สาขาวิชาการศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ของวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 แนวสังเขปรายวิชาประมวลการสอนรายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2525

2.2 แบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ทางด้านการสอน วิชาสุขศึกษา จำนวน 8 คน
- 3.2 ผู้บริหาร ระดับหัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของสถาบัน ราชภัฏ จำนวน 14 คน
- 3.3 อาจารย์ผู้สอนประจำ ในภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของสถาบัน ราชภัฏ จำนวน 68 คน
- 3.4 นักศึกษาโปรแกรมวิชาเอกสุขศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ของสถาบันราชภัฏ จำนวน 140 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์โปรแกรมวิชาสุขศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรของ โปรแกรมวิชาสุขศึกษา โดยการพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อ อธิบายลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร

หลักสูตรโปรแกรมวิชาสุขศึกษา หมายถึง หลักสูตรโปรแกรมวิชาสุขศึกษาของ วิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536

โปรแกรมวิชาสุขศึกษา หมายถึง โปรแกรมวิชาเอกสุขศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ระดับปริญญาตรี 4 ปี ในสถาบันราชภัฏ

สถาบันราชภัฏ หมายถึง วิทยาลัยครูเดิมที่ได้รับพระราชทานนามใหม่ตามหนังสือ สำนักราชเลขาธิการที่ รล 0003/2522 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ทางด้าน การสอน วิชาสุขศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของสถาบันราชภัฏ ในปีการศึกษา 2538

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ประจำในภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของ
สถาบันราชภัฏ ในปีการศึกษา 2538

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาเอกสุขศึกษา สาขาวิชาการศึกษา
ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ของสถาบันราชภัฏ ในปีการศึกษา 2538

ปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่
อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา วารสาร นิตยสาร วัสดุทัศนูปกรณ์ ห้องเรียน และห้องฝึก
ปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรโปรแกรมวิชาสุขศึกษา ให้
เหมาะสม ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม